

Да ли је Европа спремна за Србију?

Пише: Сајмон Тиздол
четвртак, 17 јул 2008 20:24

Јогунасто дете са Балкана сада има стабилно и мирољубиво демократско уређење, као и јаче институције. А да ли ће то Брисел признати?

Чини се да је Србија одједном постала оно што Американци називају „нормалном земљом“. После више од петнаест година унутрашњих сукоба, сукоба са суседима и већим делом Европе, у Београду је прошле недеље на власт дошла демократски изабрана прозападна влада која је обећала да ће све спорове решавати мирним путем.

Овакав развој догађаја завређује више пажње него што му је досад посвећено. Распад Југославије, успон Слободана Милошевића, сукоб у Босни, ужасни ратни злочини и рат за Косово из корена су променили начин на који Европа види себе саму. Ови страшни догађаји су убрзали проширивање ЕУ и нагостили предстојећи, још већи сукоб хришћанског и муслиманског света.

Српске владе су долазиле и одлазиле невероватном брзином откако је пао Милошевић, често уз мафијашке обрачуне и убиства. Међутим, најновија коалиција од десет странака коју предводи бивши министар финансија умерени Мирко Цветковић, а надгледа је председник Борис Тадић је, како се чини, задобила широку подршку за дуго очекивани реформски програм.

Цветковићеве циљеве су да Србија званично добије статус кандидата за пријем у ЕУ кроз годину дана и да постане њена пуноправна чланица кроз отприлике пет година, поновно успостављање веза са САД, ближа интеграција са НАТО пактом, реформа војске, полиције и правосуђа, нова политика приватизације и по питању конкуренције и да се на сваки начин повећа број радних места и подстакне привреда која заостаје за привредама суседних балканских држава.

„Придруживање Европској Унији ће омогућити Србији да постане пуноправан члан европске породице народа из које је Србија дуго била искључена услед извесних несрећних историјских околности“, рекао је Цветковић парламенту.

Ипак, док је Србија после дугог и напорног пута спремна за Европу, неизвесно је да ли је Европа спремна за Србију. Оли Рен, комесар за проширивање ЕУ, дуго је пред српском јавношћу махао примамљивим плодовима чланства у ЕУ како би пружио подршку реформистима. Ова тактика је упалила. Међутим, три кључне препреке сада могу спречити Брисел да испуни обећања.

Прва је конфузија у самој ЕУ која је створена пошто су прошлог месеца ирски гласачи одбили Лисабонски споразум о уставним реформама. Већина европских лидера верује да проширена ЕУ неће моћи да ефикасно функционише у будућности осим ако се Лисабонски споразум не спроведе у дело.

Катинка Бариш из Центра за европске реформе рекла је да је француски председник Никола Саркози, уз подршку немачке канцеларке Ангеле Меркел, ставио тачку на ширење ЕУ у будућности, док би Ирци, а нарочито колебљиви Пољаци и Чеси, требало да размисле. Због тога би Србија могла да ко зна колико седи и чека скрштених руку.

Да ли је Европа спремна за Србију?

Пише: Сајмон Тиздол
четвртак, 17 јул 2008 20:24

Београд мора и да задовољи тужилаштво у Хагу, које се свим силама труди да ухапси познате оптуженике за ратне злочине, као што је Ратко Младић, српски генерал који је осумњичен да је предводио сребренички масакр из 1995. Званичници кажу да очекују нове притиске да се ухапсе Младић, Радован Караџић и Горан Хаџић. „Ова хапшења су нужност, једини начин да се заштите основне људске вредности... Наша земља једино тако може постати равноправан члан међународне заједнице“, рекла је Снежана Маловић, нова министарка правде.

Међутим, недавне одлуке Хашког трибунала, којима се ослобађају Насер Орић, босански муслиман оптужен за саучесништво у убиствима Срба из 1990. године и бивши лидер ОВК Рамуш Харадинај, разбеснело је јавност, како је изјавио један српски званичник. „Тешко је добити подршку за потрагу за осумњиченима кад народ сматра да је Трибунал антисрпски.“

Трећа препрека реинтеграцији Србије у Европу је можда и најтежа – у питању је упорно инсистирање Београда да „никада“ неће признати декларацију о независности Косова донету у фебруару и прећутно инсистирање ЕУ да Србија то мора учинити уколико жели да се придружи.

Чак и релативно просвећени Цветковић глатко одбија једнострано одвајање Косова за коју већина Срба (и Русија) верују да су је противзаконито смислиле ЕУ и САД. „Одржаваћемо косовско питање свим политичким, законским и дипломатским средствима која су нам на располагању, али нећемо прибегавати сили нити економској блокади“, како је изјавио овај званичник.

Следећи потез Београда биће захтев Генералној скупштини УН да у септембру донесе резолуцију у којој ће се тражити од Међународног суда правде да размотри да ли је Декларација независности Косова била незаконита. Србија има велике симпатије по том питању, како је речено, уз примедбу да су само четрдесет три од сто деведесет две државе признале Косово. Већина афричких и латиноамеричких држава, Кина, Русија и седам чланица ЕУ гледају на то као на опасан преседан.

Београдски лидери налазе утеху у томе да одрицање од Косова није експлицитан услов за напредак ка чланству у ЕУ. Баришова је, међутим, наговестила да они тако заваравaju сами себе. ЕУ је 2004. примила у своје чланство подељени и завађени Кипар и била је решена да не понови исту грешку, како је изјавила. „Нема начина да Србија буде примљена уколико погранични спорови нису решени и уколико нема одрживог решења.“

(The Guardian, 15 Јул 2008)